

Všetko horí, všetko sa mení alebo katechizmus

Veronika Dadajová

Inštitút ukrajinistiky, Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove
veronika.dadajova@smail.unipo.sk

Ak chcete vidieť pravdu, nemusíte pracovať. Stačí celé dni ležať a nariekať.
Emil Cioran

Dali mu piť víno zmiešané so žľčou. Ale keď ochutnal, nechcel piť.
Evanjelium podľa Matúša

I-tri, ktorý svojím brejkdensom rozbíjal tanečníkom na diskách sánky, ktorý si z činiiek robil vúdú bábičky a namiesto bradaviek mal ďalšie dve päste, skončil v cépezetke. Tu naša hviezda zhasla, svetlo jej na desať rokov basy.

Hopníka zadržali v jakuzzi a na oddelenie ho viezli v jednom ručníku okolo pása a s šampónom na plešine. Aj keby mal na hlave neviemkoľko slizu a peny, z väzenského auta by sa mu vyšmyknúť nepodarilo.

Obvinili ho zo zámernej masovej vraždy, ktorú spôsobil založením požiaru obytného domu v mestskej štvrti, kde býval so svojimi bratmi. Požiar vznikol v noci na spoločnej chodbe na treťom poschodí. Príčinou požiaru bol vraj vzbĺknutý ľúbostný list jednej z obyvateľiek, ktorý dostala od svojho milovaného námorníka. Kto ho podpálil? Ako sa oheň rozšíril na zábradlia a dvere bytov? Plameň vnikal do bytov horšie ako nejaký cigán. Požiarnici sa trápili štyri hodiny, a keď im došli hasiace zmesi a voda, posledné stopy ohňa sa im podarilo uhasiť kvapkami potu.

Obyvatelia nemali ako zletieť dolu, nedalo sa tam dýchať a horúci vzduch páľil, preto sa niektorí z nich ani neodvážili prebrať. Niekoľko ľudí vyskočilo z okien, z ktorých sa tak radi dívali na východ slnka. Ľudská smrť je prispôsobivá a prefíkaná – steny, okná, dvere ju nezabrzdia svojimi dlhými plastelínovými prstami s večne špinavými nechtami, ktoré nikto nikdy nestrihal.

Vyšetrovatelia podozrievali z účasti na zločine aj Ivanových bratov. Od chvíle, keď sa pacani od súkromných zdrojov dozvedeli, že ich brata zadržali, zdržiavali sa v tých najhlbších pivniciach vo svojej štvrti a vyvolávali svojim kumpánom, či by sa nemohli nenápadne dostať z mesta, z krajiny, z tejto hlbkej kaše.

No, pravdupovediac, Ivanovia nemali s požiarom nič spoločné. Očividne na nich narafičil pascu niekto, kto si chcel s nimi vyrovnáť účty.

dialóg s vyšetrovateľom na mieste činu

Na tretí deň pobytu v cele predbežného zadržania, po niekoľkých krátkych výsluchoch o tom, kde sa nachádzajú jeho bratia a či bol zasvätený do požiaru, Ivana odvedli na miesto zločinu. Dúfali, že sa možno prezradí a získajú aspoň nejaké indície.

Do vchodu, v ktorom bol požiar a doteraz sa tam ťažko dýchalo a steny boli čierne a hrboľaté ako čokoláda s lieskovými orieškami, prišiel Ivan s vyšetrovateľom a jeho dvoma pomocníkmi. Vyšetrovateľ vyzeral pribľbo, svojím pohľadom by na dve časti nerozkrojil ani chlieb.

„No hovorte, ako to bolo,“ začal hneď vyšetrovateľ a prstom sa zavrtal do steny, akoby tam hľadal dôkazy zločinu.

„Nijak nebolo,“ odpovedal I-tri. „Ja som tam ani nepáchol.“

„Akože nepáchol? Ved' vám ukazovali záznam z videokamery, na ktorom kráčate popri susednom dome smerom k vchodu. A o dvadsať minút tam vypukol požiar.“

„To né ja, bolo to narafičené. Vám to hovorím asi stýkrát. Ten na videu proste vyzeral jak ja.“

„Aha, a možno ani teraz nie si tu.“

Ivan pozrel na vyšetrovateľa ako na debila.

„Teraz som. Čo si slepý?“

„Je rozdiel v tom, čo vidím ja a čo máte v hlave vy.“

„A načo sa tu potom s tebou vyprávam tri dni? Len tak, aby bola práca?“ Ivan bol už zničený z odpovedania na všetky tie otázky. „Už nemám v gebuli mozog, ale vifonku,“ odvrkol.

„Nevyhovárajte sa,“ povedal vyšetrovateľ. „Vy ste podľa mňa vyhoreli už dávno. Tak ako tie steny.“

„Kým tu pálili barák, ja som pekne odfukoval. Snívalo sa mi, že šprintujem dolu mestom a za mnou ide medveď.“

„Medveď?“ spýtal sa vyšetrovateľ a čosi si zapísal do notesa. „A ako vyzeral?“

Ivan sa pozrel na vyšetrovateľa ako na debila.

„Bože, jak asi? Jak škrečok.“

„To môžeme považovať za nechotu spolupracovať s vyšetrovateľským zborom.“

„Nahnal ma do slepej uličky a dobre že ma nezmaľoval jak obrázok. Nahnal ma presne tak jak ty svojimi debilnými výsluchmi.“

„To je celý sen?“

„Keď ma privalil, tak už to nebol on. Ma proste chytili dvaja zamestnanci herne, lebo som búchal s klávesnicou po stole. Si proste predstav, že v sne ma tí zamestnanci presvedčovali, že hrajem hru, v ktorej ma napadol medveď. Ale tá hra sa mi zobrazovala akože na celú obrazovku toho sna.“

„Čudný sen, ale toto nie je hra, tu neutečieš.“

„Ani ma nehne. Načo by som sa namáhal, keď som pred zákonom čistý?“

„Všetci sme čistí, akoby sme vyšli z práčky,“ poznamenal vyšetrovateľ a vrátil sa k veci. „Kto môže dosvedčiť, že ste vtedy spali?“

„Medveď môže,“ zažartoval Ivan. „Tisícikrát ti hovorím, že pri mne boli moji bráchovia.“

„Spali ste v tom čase v jednej izbe?“

„Hej!“

„Jasné, že ste spolu spali v jednej izbe, keď ste spolu podpálili vchod.“

Ivan pozrel na vyšetrovateľa ako na debila.

„Keď si si taký istý, že to my sme vyvádzali v tom baráku, tak prečo moji bratia neni sú na tom videu?“

„To je tajná informácia, obžalovaný na ňu nemá právo.“

„A to tvoje vyšetrovacie komando má aspoň šajnu, prečo by sme tak asi s bratmi robili ten čokoládový armagedon?“

„Prosím vás, aký zmysel majú tieto otázky? Vaše úvahy o našej práci nemajú žiaden vplyv. Otázky tu kladieme my. Od vás potrebujeme iba fakty a poskytnutie dôkazov.“

„Ja ti nič poskytovať nebudem,“ povedal I-tri a poškrabal si päšť.

Vyšetrovateľ sa zahľadel do priestoru medzi zábradliami na prvom poschodí, kde práve stáli. Niekoľko minút sa tak mlčky díval.

„Počujte, čomu ste sa venovali predtým?“ spýtal sa Ivana.

„Predtým?“ spýtal sa ešte raz Ivan, aby získal niekoľko sekúnd na rozmyslenie.

„Predtým som netušil, že medveď, ktorý sa za mnou ženie, je iba hra.“

„No vidíte, v base nakoniec dostanete rozum.“

„Vidím akurát, jak človeka zaslepuje snaha vytiahnuť z niekoho to, čo chce počuť.“

„Koho tým myslíte?“

„Čo koho myslím, nalejme si čistého vína... toto sem, hento tam – to je skoro jak svetové sprisahanie. A čo ja? Ja som sa jednoducho zmieril s tým, že cieľom... že cieľom orgánov je oblbnúť ľudí, aby sa cítili bezpečne, a v tom mi pripadajú jak náboženské organizácie.“

„Ak človek urobí z vchodu peкло, v ktorom zažíva zhoria ľudia, náboženské organizácie ho nechytia a nepošílu ho, dajme tomu, k satanovi. Na to sú orgány potrebné. Takže toto prirovnanie je nemiestne.“

„Ale cirkev môže ľuďom natlačiť do makovice adekvátneho Boha, čo vetrí tú správnu cestu, a ne perfektné pracovné výkazy.“

„A pre niekoho sú perfektné výkazy a správna cesta jeden a ten istý Boh.“

V ten deň sa neobjavila žiadna nová informácia týkajúca sa zločinu. Vyšetrovateľovi pripadalo, že deň škripe ako kĺby pacienta s osteochondrózou. Nevyskytlo sa nič podozrivé, nijaký háčik v Ivanovom správaní, ktorý by indikoval načierno vypálenú stenu.

Ivan sa uložil spať v miestnosti, v ktorej bolo ešte asi tridsať takých ako on, nevinných, dočasných, nepotrebných, zbytočných ľudí. Spal a vedľa neho na posteli ležal veľký medveď, ktorý dohliadal na Ivanov pravidelný dych.

dialóg s advokátom

Na ďalší deň ho zaviedli do vyšetrovacej väzby. Prišiel k nemu advokát, ktorého mu prideliť štát. Keď chodíš z cely do vyšetrovacej väzby, z karcera do parku, z ministerstva naspäť do cely, pochopíš, že medzi tým nie sú veľké rozdiely – to všetko ti prideliť štát... no skús sa z toho dostať.

„Ja som Anatolij.“

„Ivan.“

„Tak, Ivan, rovno prejdime k veci. Prezrel som si dokumenty vo vašom prípade. Môžeme vyhrať súd, už som sa v minulosti stretol s podobnými prípadmi, poznám niekoľko dier v legislatíve, takže ich môžeme využiť.“

„Ja ti kašlem na tvoje diery. Pravda sa nemá ukazovať cez nejaké blbé diery. Pravda neni dierkovač.“

„Tomu súd nerozumie. Pravda pre súd neexistuje. Tam existuje len vyriešená súdna vec, uvedomte si rozdiel. Často majú pravdu tí, čo kričia najhlasnejšie. Podľa toho sa budeme musieť správať aj my.“

„Jasné, proste nikoho nezajíma, že v skutočnosti neni som vinný. Všetkých zajíma len to, aby som dokázal, že som nevinný.“

„Tak nejako. Prípad rezonuje, každý deň sa pri budove súdu zhromažďujú nahnevani ľudia, ktorí sú schopní, mierne povedané, roztrhať vás na kúsky. To, že budete stále tvrdiť, že ste nevinný, nikoho nepresvedčí. Na to, aby ste vyhrali súd, je holá pravda málo, musí to byť presvedčivé.“

„Farizeji.“

„Prosím?“

„Nič. Nechaj tak.“

Ivan sa naňho pozrel ako na Judáša.

„A ty, Toľa, veríš mi?“ spýtal sa advokáta.

„V to, že ste nevinný?“

„No...“

„Poviem to takto, moja práca spočíva v tom, aby moje a vaše alibi a argumenty boli silnejšie ako protiargumenty našich odporcov.“

„No jasné, chápem, o to ti ide, okašať ostatných, aby ti uverili, ale tebe samému veriť není žiadna výhra. Čiže není si náhodou jak taký pastor, čo káže sedlákom Božie slovo, a sám chrápe s mníškami?“

„Bez tých rečníckych obvinení, prosím.“

„Mne je to jedno. Ale môžem tu zabíť aj desať rokov. Rečnícky, jak hovoríš.“

Advokát si napravil svoje cyklistické okuliare, rozhrnul papiere v priečinku na stole, niekoľko minút ich prehŕňal a nakoniec sa spýtal:

„Boli ste niekedy v Odeskej oblasti?“

„A pointa?“

„Nuž, v Odeze sa nedávno vyskytol podobný prípad podpaľačstva. Tamojší vyšetrovatelia hľadajú vinníkov, preto hľadáme súvislosti.“

„S tými tvojimi policajnými súvislosťami by si mohol gladioly posadiť. Myslím do basy, a ne na záhradu. Nikde som nebol, v živote som stade ani nos nevystřčil.“

„To je škoda. Treba si predsa rozšíriť rozhľad.“

„Ak chceš vidieť pravdu, netreba sa namáhať. Treba len ležať a nariekať.“

„Tak nejako to povedal Emil Cioran.“

„Emil Cioran? To je dajaký váš obžalovaný, ktorého ste vytiahli z lochu?“

„Nie, je to francúzsky filozof.“

„No, pozri, na to, aby som mohol používať frázy francúzskych filozofov, sa mi netreba trepať do Odesy.“

Po chvíli ticha sa advokát spýtal:

„Fajčíte?“

„Nič som tam nepodpálil.“

„Nepýtam sa preto. Nemám vám priniesť cigarety?“

„Móre, dáky si dobrý, čo si samaritán?“

„Viete, niekedy sa nám prirodzené správanie človeka iba javí ako dobré. A v tejto situácii sú to pre mňa jednoducho pravidlá slušného správania.“

„Zas Emil Cioran?“

Advokát pozrel na Ivana ako na debila. Ivan si však jeho pohľad nevšimol a spýtal sa čosi celkom iné:

„Jakú mám šancu, že sa odtiaľ dostanem?“

„Nuž, určite sa odtiaľ niekedy dostanete. Ja by som otázku postavil ináč. Koľko času prejde, kým vás prepustia. Všetko záleží od rýchlosti vyšetrovania a od vašej snahy podieľať sa na ňom.“

„Jaj, že takto, naozajstná pravda tu nikomu žily netrhá?“

„Pravda, nech je už v skutočnosti akákoľvek, je predovšetkým to, čo počas rozsudku prečíta sudca z papiera.“

Rozprávali sa ešte dlho, ale už skôr o detailoch prípadu. Ukázalo sa, že zo zločinu podozrievajú aj jednu miestnu kriminálnu skupinu. Advokát povedal, že šéfovia tejto kriminálnej skupiny dobre mastia vrecká vyšetrovateľom, aby od nich odvedli pozornosť, a ak sa pošťastí, tak možno natrafia na tých správnych ľudí, ktorí im pomôžu odvrátiť podozrenie.

dialóg so spolupracovníkom cépezetky. výsluch

Na nasledujúci deň Ivana predviedli na výsluch. Posadili ho za stôl a tak presedel v prázdnej miestnosti vyše hodiny... v putách, v tichu. V tichu ako v putách.

Potom do miestnosti vstúpili traja ľudia – dvaja drsní muži, ktorí pripomínali sanitárov v márnici, a tretí – chudý neurotický typ, ktorému pot zalieval čelné sklo a on si ho vkuse utieral vreckovkou. Chudý typ si mlčky sadol oproti Ivanovi a očami sa vnoril do jeho mysle. Ivan prepichoval očami oponenta s istotou, s akou sa pozeral na žebrákov pod nočným klubom. Súboj pohľadov trval niekoľko minút, lietali fugasy, zneli výstrely z diel. Potom muž vstal a vyšiel z miestnosti. Nepovedali si ani slovo.

Nato sa na Ivana z ničoho nič vyrútili dvaja býci, zviazali ho a priviazali k stoličke. A začali ho trepať. Bili ho vycibrene, tak, aby na ňom nenechali stopy – do obličiek, do solárneho plexu, hranou dlane do krku. Trvalo to vyše hodiny, bez slov, iba za sprievodu Ivanových výkrikov a stonov.

Nato sa do miestnosti vrátil nervózny suchár. Priniesol si fascikel s papiermi a pero. Veci položil pred Ivana a sadol si oproti nemu. Býci odišli, narovnali si svoje zdravotnícke znaky a opäť sa postavili vedľa steny, akoby tam tak stáli celú tú hodinu, akoby sa Ivan dobil sám.

Hopník sa preberal niekoľko minút, lapal po dychu, vyplŕúval bolesť a z posledných síl sa snažil trafiť ňou kanady tých dvoch býkov.

Chudý chlapík si utrel z čela Bajkal potu a trasľavým hlasom, takým, akým hovoria ľudia po operácii srdca, povedal:

„Tu máš papier, pero. Podpíš sa na troch stranách, dole. Zvyšok nechaj na nás.“

Ivan sa s ťažkým dychom pozrel na hácky papiera. Prázdne hácky! Prázdne! Budú si tam môcť napísať, čo len budú chcieť. Nepomyslel si, ale vycítil, že papier, ktorý pred neho predložili, je jeho prežitý život. Prázdnota, ktorú si vďaka jeho čarbanici budú môcť zodpovedné orgány interpretovať, ako sa im zapáči. Celý doterajší život je zločin, pod ktorý sa musí podpísať. Ale je vlastne nepopísaný hárok života zločinom?

I-tri ešte niekoľkokrát spomalene zažmurkal a unavene sa sklonil a dotkol sa čelom papierov. Z hrdla mu tenučkým prúdom stekala krv a sliny a z očí... slzy. Slzy mu nevyhŕkli z trpkosti chvíle, ale preto, lebo ho od tých všetkých úderov silno pálilo v očiach. Zmesou výlučkov pošpinil papiere, niekoľkými pomalými pohybmi čela poposúval hácky, niekoľko bielych životov spadlo na podlahu.

„Repin,“ povedal chudý hlasom, aký mávajú chlapi po operácii semenníkov.

Narovnal papiere, zdvihol tie, čo spadli, uložil ich na kôpku a vzorne ich položil pred Ivana, akoby mu prezentoval kulinársku delikatesu, ktorú vlastnoručne pripravil. Potom na hodinu opäť odišiel z miestnosti. Počas tej hodiny býci synchronizovane a bez mihnutia oka mydlili Ivana.

O hodinu tretíkrát prišiel chudý chlapík s čajom a sendvičom, položil ich pred Ivana, sadol si na stoličku a mlčky začal čítať časopis. Sanitári nechali Ivana tak. Taká šachová pozícia na poli trvá pätnásť minút.

„Čaj chladne, nedáš si?“ opýtal sa chudý hlasom, aký mávajú chlapi po operácii hemoroidov.

Keď sa ho to spýtal tretíkrát, Ivan čosi zahundral.

„Čo?“ spýtal sa chudý hlasom, aký mávajú chlapi po operácii uzdičky.

„Rozviaž...“ ledva zo seba dostal Ivan.

Chudý si napravil golier na košeli, pozrel sa na Ivana s výrazom, akým reagujú ženy na nevhodné žarty, a povedal:

„Rozviažte mu pravú ruku, nech vidíme toho Modiglianiho v akcii.“

Ivanovi rozviazali ruku, dali mu z nej dole putá. Hneď pri prvej bitke pochopil, že okovy na jeho zápästiach môžu ostať aj navždy, kým bude žiť. A ešte aj chvíľu po smrti. Žil som bez pút, a keď zdochnem, bude mi jedno, s nimi či bez nich. So skrytým potešením pohol oslobodenou rukou, akoby sa naťahoval po dlhom spánku. Pozrel na chudého a ticho precedil cez zuby:

„Celkom.“

„Aha,“ súhlasil. „Nie si v nejakom podchode, ale v sídle oficiálnej inštitúcie. Preto sa tak treba aj správať. Tam dole vpravo sa môžeš podpísať.“

„Dúfam, že sa na to potom budem môcť aspoň kuknúť, aby som v celej kráse videl, ako som podpálil ten debilný vchod.“

„Okej, nie je problém.“

„A ešte niečo. Neplet' do toho mojich bráchov. Beriem to na seba, jasné? Keby dačo, oni si ťa nájdu. Chápeme sa?“

„Nie je problém, podpíš sa na troch stranách... pre istotu.“

Bratia hohníci mali jedno nepísané pravidlo – prežiť za každú cenu. Vedeli, že môže nastať chvíľa, keď budú musieť obetovať svoje princípy a pacanskú česť, aby prežili. Ale brali to tak, že aj keď ťa chce polícia stiahnuť na dno, musíš sa poddať, vzdať a podpísať všetko, čo ti povedia. Hlavné je prežiť, zregenerovať sa a o istý čas sa im vo veľkom odvdáčiť. Ved' aj na súde môžeš povedať, že dôkazy si od teba vynútili. A advokát pomôže.

Ivan sa skúsil napiť čaju, ale bol taký horký, že ho prešla chuť.

radšej ísť do pekla, ako nezaslúžene žiť v raji

O niekoľko dní Ivana predviedli pred súd. V miestnosti boli desiatky zamračených občanov. Uprostred davu Ivan uvidel známeho špecialistu na smrť, ktorý jemu a jeho bratom

niekoľkokrát pomohol. Toho, čo sa podobal na jedného z tých kreslených pampúšikov, ktorí vedú vyšetrovanie. Známý očividne neprišiel len tak, ale aby hneď nato odovzdal informáciu bratom, ktorí ešte boli na slobode. Špecialista na smrť odovzdá informáciu o živote.

Ľudia so skrivenými výrazmi na tvárach kričali Ivanovi do ucha, obviňovali ho zo všetkých smrteľných hriechov, jedna žena mu namierila zrazeninou slín na líce. Nezáleží na tom, čo naozaj vieš o človeku, dôležitejšie je to, čo si o ňom myslíš. Preto naňho pľuj, keď ti to umožňuje duch davu a tvoj vnútorný jed. Ivan sledoval ten Brownov pohyb a videl namiesto tváří iba diery, biele háčky papiera, na ktorých neboli žiadne podpisy. Ja som tu a vy tam, lebo vás ešte nikto nepodpísal, rozmýšľal Ivan.

Vstúpili sudcovia a svedkovia, začal sa výsluch. Strana navrhovateľa hneď predložila ako dôkaz papiere s priznaním, ktoré Ivan podpísal pred niekoľkými dňami. Medzi prítomnými zavládlo zdesenie, ale zároveň aj radosť – odsúdia masového vraha! Krvilačný, plameňoláčny – zaslúžiš si ešte horšie! Zdalo sa, akoby ľud potkaním jazykom zapíšťal *Ukrižuj ho! Ukrižuj!*

Do súdu Ivanovi nikto neukázal papiere. A práve o to prosil chudého – aj keď bez viery, ale s nádejou. Preto si pomyslel, že jeho bratia budú v priznaní označení ako spolupáchatelia zločinu. Do poslednej chvíle, kým sa súd oboznamoval s novým dôkazom, Ivan nevedel, či tam figurujú jeho bratia. Keď sudca nahlas prečítal konkrétne časti textu, ukázalo sa, že I-raz a I-dva sa ospravedľujú, čím ich zbavili podozrenia. Bez viery, ale s nádejou.

Papiere ležali na stole sudcu, napísané cudzou rukou, kostrbatým písmom, s nepravidelnými presahmi slov cez riadky, ale podpísané Ivanom. Pomyslel si: ak môj život znamená jeden ťah cudzej ruky, vyberám si peklo.

Tam je spravodlivejšie.

Rozhodol sa.

Zvolil si.

Radšej ísť do pekla, ako nezaslúžene žiť v raji.

dialóg na súde

Po tom, ako Ivana zbili, neumožnili mu stretnúť sa s advokátom, preto mu priamo na súde zašepkal do ucha, že priznania z neho vymohli násilím, a poprosil, aby to použil ako dôkaz jeho nevinu.

Advokát sa naňho pozrel akosi vystrašene. Ivan nerozumel jeho mimike. A keď prišiel rad na obhajobu advokáta, ani slovom sa nezmenil o tom, že z Ivana vytĺkli priznanie.

Kto sa k hopníkovi zachoval spravodlivejšie? Ten, čo mu ponúkol cigy a zrazu zabudol na jeho prosbu, aby spomenul jeho utrpenie, alebo ten, čo zavrel oči pred bitkou, ale kryl jeho bratov?

Potom vypočúvali mnohých svedkov, ale žiadneho z nich Ivan osobne nepoznal. Všetci naňho nadávali, z čohosi ho obviňovali alebo ho rovno podozrievali z činu.

Ivan ich vôbec nepočúval, rozmýšľal o papieroch. Aj keby si za celý život nič neurobil, aj keby si mal úplne čistý trestný register, kedykoľvek môže nastať situácia, davová psychóza, totálna mašinéria, ktorá zaplní tvoj nešťastný papier sťažnosťami, hromadami obvinení. Nemôžeš sa z toho vymotať.

A tu nastala chvíľa Ivanovej obhajoby. Sudca mu dal slovo.

Vo svojom vnútri Ivan kričal, vrieskal ako malé dieťa, ktorému zobrali hračku a hlava mu už-už ide prasknúť od kriku, ale nemôže prestať, reve a kričí. Malé dieťa – úprimná a čistá améba, ktorá sa onedlho vyvinie, vyrastie a naučí sa ovládať svoje emócie, rozoznať pravdu od klamstva, cenné poznatky od škodlivých.

Ale pred ľuďmi sa Ivan ovládal, ako sa dalo:

„Vážený súd, ctení svedkovia,“ začal Ivan snažiť sa hovoriť čo najoficiálnejšie. „Prisahám, že budem hovoriť iba pravdu, čistú pravdu. Dlhú som rozmýšľal nad touto rečou a chcel by som, aby ste po vynesení rozsudku, nech už bude akýkoľvek, nikoho neobviňovali. Nikto z prítomných nevie, čo majú za lubom.“

Chcem zodpovedne oznámiť, že s dokumentom, ktorý súdu poskytla strana žalobcu, som nebol vôbec oboznámený. Nepoznám tento text ani jeho detaily. Nikdy som nepovedal to, čo je tam napísané. Ani som nikdy nevidel svedkov, ktorí ma obviňujú zo zločinu.

Ale to nie je to najväznejšie. Hlavné je to, že ten dokument ma donútili podpísať násilím. Pol dňa ma bili vo vyšetrovacej väzbe, stopy po bitke neostali takmer žiadne, boli profesionáli. Práve som o tom povedal svojmu advokátovi. A je mi čudné, že vo svojej reči sa k tomuto faktu vôbec nevyjadril.

Zároveň sa chcem priznať, ale to vidno už na prvý pohľad, čo budem tajiť. Som chuligán a celý život som taký bol.“

Vtedy sudca prerušil Ivana:

„A kto povedal, že ste chuligán? Kto vás zaradil k chuligánom?“

Ivan odpovedal:

„Nikto,“ a bez narážky na svoju inakosť dodal: „A kto ma zaradil do ľudského rodu?“

Sudca:

„A to ste sa kde naučili? Ako ste na to prišli?“

Ivan odpovedal tak, ako keby tú odpoveď už niekedy počul:

„Myslím, že to mám... od Boha.“

Sudca:

„Pokračujte.“

Ivan:

„Vážený súd, ctení svedkovia. So všetkou zodpovednosťou sa vedome priznávam k tomu, že som vchod podpálil osobne ja sám bez akejkoľvek cudzej pomoci...“

posledný odsek s neznámym podpisom

Sieň prudko zašumela, nedovolila Ivanovi pokračovať. Bolo počuť výkriky: „Doživotie!“, „Zastreliť!“. Ľudia vstali, zahánali sa päťami, dav vrel, jednej žienke prišlo zle, odvieďli ju zo zasadacej sály, sudca búchal kladivom, aby utíšil ten bzukot.

A kým Ivana viedli pod konvojom v putách chodbami zo súdnej siene do väzenského vozidla, v mysli si opakoval:

furt lepšie hniť v pekle, jak nezaslúžene žiť v raji
furt lepšie hniť v pekle, jak nezaslúžene žiť v raji

furt lepšie hniť v pekle, jak nezaslúžene žiť v raji

Z okien súdu sa ozýval krik. Keď uvideli tabuľku s názvom súdneho orgánu, zrýchlili krok.

Jedna žienka, ktorá pred sebou tlačila kočík, tiež začula rámus, čo sa ozýval zo súdu. Bábo v kočíku tiež začulo tie výkriky a, prirodzene, zľaklo sa, vypustilo z úst cumlík a rozplakalo sa. Mama sa sklonila k dieťaťu a snažila sa mu vopchať cumlík späť do úst so slovami:

„Moje zlaté. Si také maličké a už máš taký silný cit pre pravdu. Cmuk-cmuk.“

O autorovi

Autorom knihy poviedok o troch bratoch – „*hopníkoch*“¹ je ukrajinský spisovateľ mladej generácie Pavlo Korobčuk. Narodil sa 12. júla 1984 v meste Luck na Ukrajine, kde aj vyrastal. Je synom ukrajinského spisovateľa, prekladateľa a literárneho kritika Petra Korobčuka. Študoval orientalistiku na Inštitúte filológie Kyjevskej národnej univerzity Tarasa Ševčenko. V súčasnosti žije v Kyjeve a pôsobí v oblasti žurnalistiky. Okrem literárnej tvorby sa venuje aj hudbe, je bubeníkom v niekoľkých ukrajinských rockových kapelách. Od roku 2003 vyhral niekoľko literárnych súťaží a od roku 2006 niekoľkokrát zvíťazil aj v literárnych slamochoch. Okrem toho je držiteľom literárneho štipendia spisovateľského fondu *Literaturwerkstatt Berlin*. Väčšinu tvorby Pavla Korobčuka tvorí poézia, ale napísal aj román a uvedenú zbierku poviedok². Jeho literárna tvorba bola preložená do angličtiny, nemčiny, taliančiny, poľštiny, litovčiny, bieloruštiny, srbčiny a ruštiny. Do slovenčiny je preložená básnická zbierka *Каїфологія (Pôžitkológia)*, ktorú vydalo prešovské vydavateľstvo FACE – Fórum alternatívnej kultúry a vzdelania v roku 2014. Pod záštitou tohto vydavateľstva vyšla v roku 2013 aj zbierka vybraných básní *Kameňolom*. Autorom prekladu oboch zbierok je absolvent prešovskej ukrajinistiky Slavomír Gál.

Preklad je publikovaný so súhlasom autora.

¹ V ukrajinskom žargóne pouličný výtržník, zlodej, pejor. mladý muž, zvyčajne nevzdelaný a agresívny, ktorý slepo nasleduje vulgárnu mládežnícku módu. Tento výraz sa používa na označenie subkultúry.

² KOROBČUK, P. (2014): *Svjaščenna knyha hopovidaň*. Charkov: Folio.